

Universul Literar

Director: STELIAN POPESCU

REDACTIA:

No. 11, Str. Brezoianu, No. 11

ABONAMENT:

= Lei 10 Anual =

ADMINISTRAȚIA:

No. 11, Str. Brezoianu, No. 11

GÂNDURI RISIPITE

Nechemate, distracțiile năvălesc în creier, adesea ori turbură șirul gândurilor, alte ori le dau un impuls mai puternic, sau risipesc reflexiile amare, trezind în minte un gând dulce.

Vin pe neașteptate, ne surprind în inerția spiritului sau chiar și când spiritul lucrează.

În șoapta lor interioară, privirile devin gânditoare sau vagi și nu respectă nici chiar clipele cele mai intense și cele mai frumoase din viață.

Și ușoare, ademenitoare, profanale, îndrăznesc să se strecoare până și în schimbul divin al unei sărutări de dragoste...

Gândurile, sentimentele, aspirațiile care nasc în noi și pe cari apoi le traducem în opera pentru viața zilnică, de cele mai multe ori emană din noi bune și generoase, alese și binetăcute.

Însă realitatea vieții le schimbă.

Sunt împrejurările, egoismul, invidia, urile sau interesele care le transformă.

Adesea izvorul lor e curat; cursul însă pe care l-au urmat a fost poate mocirlos și otrăvit și astfel s'au contaminat și ele.

* * *

Fantezia și dorințele sunt cei mai mari dușmani ai fericirii.

Cea dintâi vagabondează în câmpiile infinitului; celelalte nasc cu grămada în minte, atrase de sugestia bolnăvicioasă a fanteziei, și împreună apoi amestecă aurul fals al chimerei lor cu subtilul venin al speranțelor, pe cari le toarnă apoi pe viața noastră, turburând-o, neliniștind-o, risipindu-i bucuriile și mărindu-i părerile de rău.

* * *

E imposibil de a valorifica toată vraja amintirilor, toată fe-

cunda, periculoasa și amara poezie a lor!

E ca o undă care pornește din suflet, străbate prezentul și, mărindu-se, infrumusețează fericirea trecutului în asfel de mod în cât cea prezentă pare un nimic pe lângă ea.

O îngrămădire de astfel de voluptate dureroasă, triste ceasuri depărtate atundă inima într-o atât de adâncă și nesănătoasă sentimentalitate, încât aproape te face să invoci clipele de durere de altă dată, pentru că amintirea a distrus orice aspreală arzătoare lăsând numai o urmă fină de suferință.

Alte ori izbucnește din minte un izvor răcoritor de sentimente, o dâră deasă și luminoasă de gânduri, o adiere repede și vagă de senzații.

...Și atunci mâna apucă condeiul pentru a așterne pe hârtie toată această bogăție a minții și a inimii..

...Și uneori condeiul nu știe, nu poate să culeagă întreaga eflorescență!

...Nu știe să prindă tudeajuns scâpările gândului, și scrie rece, greu, bizar!

Atunci suferi ca de o incapacitate apăsătoare.

...Și eflorescența pe care condeiul n'a putut s'o culeagă îți produce o tristețe sfâșietoare și o ură împotriva ta însuși!

* * *

Sufletul are ceasurile lui periculoase; ele trec pe deasupra lui ca o adiere otrăvitoare.

Au izbucnirea apelor năvalnice ale unui torent care distruge totul.

Atârnă deasupra capului oricărei ființe, ca legendara sabie

a lui Damocle și poate că sufletul care are toate presimțirile, simte în mod vag intim latentă, surda, misterioasă lor clocotire.

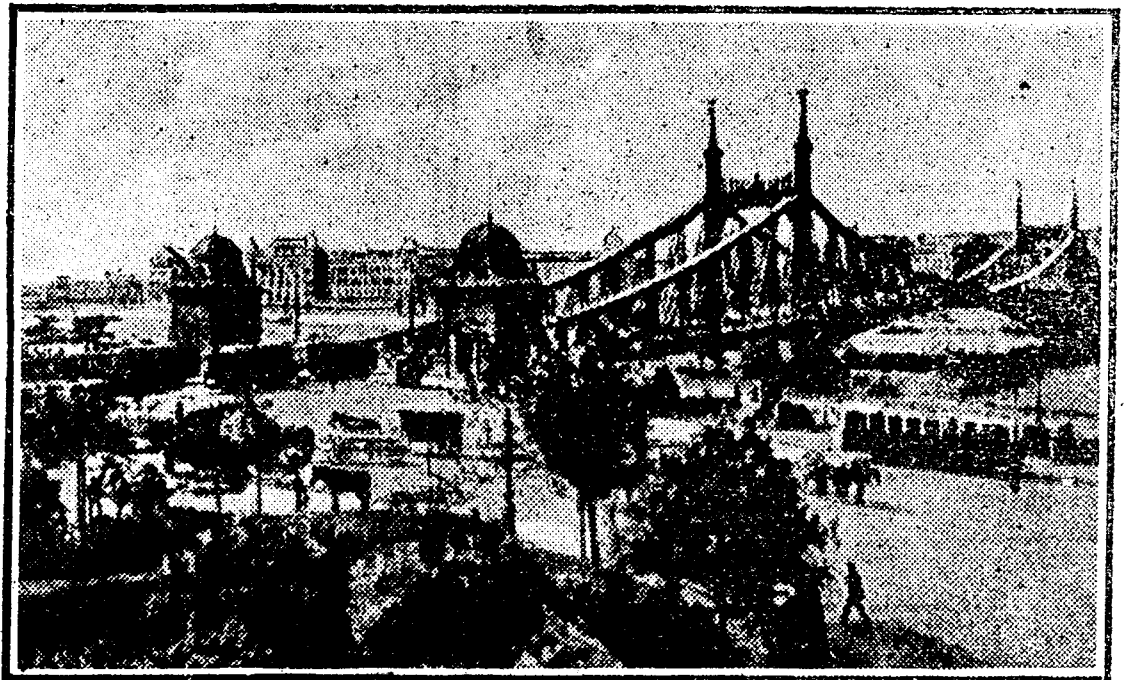
În liniștea singură a inimii, sufletul cugetă la aceste ceasuri cu o curiozitate temătoare și bolnăvicioasă.

Ceasurile periculoase vin într-o goană nebună, cu o svăcnire vie de puls și de gânduri; cu o infierbântare a sângelui, un dezechilibru al simțurilor, cu o criză a nervilor și bogate în seducțiuni și promisiuni.

Și atunci pentru eu-l turburat, realitatea are o expresie, o valoare, un parfum, cu totul deosebite.

Viața eu-lui, astfel afundată în orgia instinctelor, e schimbată cu totul.

Lumea din jurul său e un ceapăător, egoist, brutal, care și bate joc de conveniențe care nu mai cunoaște gingășie și priete-

Pe undeja călcat ostașul român: Vedere din Budapesta. Podul Franz Josef

nie, care înăbușe conștiința și iubirea.

E ceva barbar, amar, săturat de nebulie, scăpărător de scântei de dorințe impure.

Și adesea ori nimic nu se poate opune acestui flux întărit de apropierea clipelor periculoase, — nici echilibrul moral, nici tăria inimii, nici noblețea sentimentelor.

Sunt clipe dăruite poate, de o lege ineluctabilă și naturală,

poate născute din cine știe ce nevoi nesănătoase, sau poate din vreo greșală sau din vreun viciu al creierului or al inimii!...

Totul e cu puțință sufletului naufragiat în marea clipelor periculoase.

...Și atâtea nefericiri, atâtea trădări, atâtea răzbunări și delict, sunt darurile triste ale acestei năsanătoase vijelii..

Const. Nutzescu

1919

DESPĂRTIRE

Foșnesc în plânset, frunzele, de plop,
Ce'n sbor pripit, cad una câte una,
Ostează vântul trist, pe la ferestri,
Și'n aiurări bolnave geme într'una,
Și'n fiorate de răceala toamnei,
Visând căldura zilelor abastre,
Se oșlesc și florile'n iudină,
Și florile din sufețele voustre...
Eu știu că s'a sfârșit de-acum i bită,
Frumosul cântec de odinioară,
Că voi rămâne iarăși trist și sing.
In serile târzii și reci de iarnă,
Și mai a es în nopțile de vară,
Când cânt. 'n muna dragostea, n bu...
Când îm. voi amuți și ea de dansă,
Și n'o să aibă cine sa mi-o spună...
Oh, nu pleca... mai stai puțin... o clipă,
Și lasă-ma să-mi culc în palme-ți faia,
Să-mi strâng risipa viselor nebune,
S'aduc în no ptea minți, dimineța...
Așa... Dacă tresar să nu ai teamă,
E frământarea nervilor... simțirea...
De-mi trem. ră cumva—voibindu-ți—vocea,
E că în tine ating dumnezeirea,
Iar dac'apoi, vre-o lacrimă ferbinle,
Imi va sunți părerile de rău,
E că pe altul, va iubi acela,
Pe care-atâta, am iubit-o eu...
'Ti 'napoiez serisorile... Dă-mi gura
Eu știu că totul s'a sfârșit pe veci...
De ce-ți sunl ochi rouași de lacrimi?
Și mâinile de ce-s atât de reci?
Ce, plângi?... oh, s'a sfârșit de-acum...

dă-mi mâna,
N'auzi cum vin părerile de rău?
Mi-a fost sortit, ca să plătesc cu viața
Descătușarea sufletului tău...
Tot mai streină-mi ești... tot mai departe...
Dar de vei reveni cândva vezi, că
S'aduci și flori, de poji, pentru mormântul
Aceui ce-l iubiai, cu dor... odată!...

Jean Vasiliad — Brăila

Sfântul Arhanghel Mihail¹⁾

LULU A. BENTZE

Intr'o zi Dumnezeu-Tatăl chemă la sine pe Arhanghelul Mihail și îi spuse: „Du-te Arhanghele pe pământ și ia sufletul văduvei din satul acela”.

Sfântul Mihail ascultă și imediat se coboră pe pământ.

Când să ia sufletul văduvei, văzu mizeria din casă și doi copilași, cari după moartea mamei lor, rămăneau orfani și se întoarse tot cum a plecat.

In cer însă îl întâmpină Dumnezeu, care îi spuse: „Ce făcuși Arhanghele, ai luat sufletul acelei văduve?”

„Iartă-mă Dumnezeule, răspunse Sfântul, dar văzând prea marea mizerie în care trăesc și gândindu-mă la ce se vor face copilașii aceea, după moartea mamei lor, n'am luat sufletul”. „Bine, zise Tatăl-Atot-Puternic, atunci du-te și adu-mi din fundul oceanului o piatră”.

Foarte repede se duse Arhanghelul Mihail în ocean, de unde aduse o piatră. Dumnezeu o luă și desfăcând-o, lăsă să se vadă doi viermișori, cari se mișcau înghemuiți. „Ei Arhanghele, încep Dumnezeu, de viermișorii aceștia cine are grije?”

— „Tu, Creatorule”.

— „Atunci dacă eu am grije de niște ființe atât de neînsemnate, cu atât mai mult mă voi interesa de soarta unor copilași, cari fac parte din grupul ființelor celor mai perfecte, pe cari mâna mea i-a zidit. Iar ca pedeapsă că n'ai ascultat cele ce eu ți-am poruncit, vei fi nevoit a sluji pe pământ treizeci de ani la un pustnic”. Zicând acestea Dumnezeu se duse să țină un alt inger spre a lua sufletul văduvei, iar Sfântul Mihail se coborî pe pământ, ca să îndeplinească pedeapsa.

Au trecut ani de zile de când Sfântul Arhanghel Mihail, murea alături de un tânăr anume Ioan, pentru un pustnic încovoiat de povara anilor.

Arhanghelul era foarte muncitor și totdeauna serios în așa grad, în cât niciodată n'a fost văzut râzând. El împreună cu Ioan se sculau de dimineață, aduceau vreascuri de prin pădure, și pregăteau bucatele, iar pustnicul se ruga încontinuu lui Dumnezeu.

Intr'o zi însă, veni pustnicul la Sfântul Mihail și dându-i bani îl trimise cu Ioan în târg, ca să-i cumpere ghețe.

După două ceasuri de mers Ar-

hanghelul și cu Ioan ajunseră în târg. Aci mergând ei pe stradă, văzură un cerșetor. De odată Sfântul Mihail se puse pe un răs ne mai pomenit, iar Ioan, care era obișnuit cu seriozitatea Sfântului, se mira foarte.

Apoi merșeră înainte, dar întâlnindu-se cu episcopul și primarul orașului, Arhanghelul iar răs, făcându-l pe Ioan să se mire mereu.

In sfârșit au ajuns la un magazin de încălțăminte, de unde cumpărând ghețele, Sfântul Mihail, iar răs.

Aceasta îl făcu pe Ioan, ca la înapoiere să-i spue pustnicului schimbarea bruscă a Arhanghelului.

Pustnicul și el foarte mirat se duse atunci la Sfânt și-l întrebă: „Ascultă Mihaile, de ce la întâlnirea t'aciu cerșetorul ai răs?”

„Cum să nu răs răspunse acesta, dacă cerșetorul stătea cu mâna întinsă, iar dedesubtul lui era o comoară îngropată?”

„Dar la întâlnirea cu episcopul și primarul, de ce ai răs?”

Aci Sfântul Mihail explică mai întâi întâmplarea cu văduva, spunând totdeauna cine este el, apoi continuă: „Acel dol, episcopul și primarul, nu erau alți decât cei doi copilași pe a căror mamă, n'am vrut eu s'o iau în cer”.

„Fie, reluă pustnicul, dar la plata ghetelor mele, nu știu ce vei fi avut a rade!”

„Dar nu este de răs, răspunse Sfântul Mihail, când dumneata mai ai două zile de trăit și îți arde de ghețe noi?”

Și într'adevăr după două zile, împlinindu-se treizeci de ani de slujbă, Sfântul Arhanghel Mihail luă sufletul pustnicului și se întoarse în cer.

Floare albă...

O cât mă doare depărtarea,
Când mi 'nchide norii zare.
Și când albiu fulgi de nea,
Se astern în calea mea...

Ninge, n'inge, floare albă,
Să te pun durerii salbă,
Și să împletesc cunună,
Dragostei mele nebună.

Ninge, ninge flori de vise,
Peste rânile-mi deschise,
Peste dorul meu pustiu,
Ca să-l uit, să nu-l mai știu..

Angello Navarello
Noemb. 1919.

1) Povestea auzită în comuna Vidra.

PRIZONIERUL

(NUVELĂ)

de VICTOR DIMITRIU

Se inserase. Mama sfârșise treburile pe afară și intrase în casă. Căuta farfurile prin dulap ca să puca masa. Soră-mea răsturna mămăliga pe un fund așezat pe pătucul de lângă sobă.

Turnă apă în tucul infierbântat, care începu să sfârșe, apoi tăie felii mari, subțiri, așezându-le în jurul mesei, pe farfuri.

Era mare mămăliga, cât o căldare; dar și noi eram mulți: nouă în pâr, ba zece. Tata se curăța de noroi în bățatură; căci plouase toată ziua și pământul se desfundase mai pretutindeni. Lăsa bățul în cerdac și intră în casă tropăind și scuturându-și pălăria.

Frații mei mai mici, Sandu, Nicușor și Steluța, cari băteau în fiecare zi drumul spre școală stăteau în mijlocul patului, roată în jurul unei tăblițe, privind la cel mai mare dintre ei, la Sandu, care făcea cu condeiul de piatră păsări minunate, cu ciocul lung și cu picioarele scurte, de dădeau cu pencele de pământ.

Cei mai mari erau pe afară, închizând vitele și pregătind culcușul orătăniilor. Căci mai aveau multe orătăni pe vremea aceea, cu toată pustuirea războiului. Ne luase frontul multe lucruri de tot felul, ne înjumătățise strânsura, dar — mila lui D-zeu e mare — tot ne mai rămăseseră.

Mama ieși în bățatură, făcu ochii roșii și primprejur, cercetătoare, după cum îi obiceiul și strigă: Tomo, Tomo!

— Ei, ce este, răspunse frate-meu.

- Ai închis vitele?
- Le-am închis.
- Păsările le-ai culbărit?
- Gata.
- Vin la masă.
- Acu!..

Se umpluse toată casa. Ne așezăram la masă. Eu cu părinții, cu soră-mea Maria și cu frate-meu Toma, stăteam la o masă. Ceilalți mai mici, mâncau toți de o parte grămadă în jurul unei mese de brad, cu trei picioare. Măncăram mai repede ca de obicei, căci eram toți ostenți și flămânzi.

Ne scularăm dela masă și ne închinarăm. Soră-mea Maria strânse masa și ne pregăti culcușul. Copiii adormiră numai decât. Îi auzeam suflând ușor și tresărind prin somn. Tata sforăia în răstimpuri, apoi se întorcea pe partea cealaltă.

Eu nu puteam s'adorm. Mă gândeam: la ce? nici eu nu mai știu. Fel de fel de inchipiri fără rost îmi treceau prin minte, se

opreau o clipă, se limpezeau ca sub lumina vreunei făclii minunate, apoi piereau în întuneric, fără urmă. După ele veneau altele... și altele.

Afară ploaia încetase.

Cerul era acoperit de nori negrii, zăbrăniți. Și era un întuneric!

Stinsesem lumina în casă și nu îmi vedeam nici degetele. Mă trudeam s'adorm. Număram în gând până la o sută, două, până

— Cine?

— Nu știu, cineva.

Tata se sculă, își trase cismele în picioare și și aruncă sumenul pe umeri. Mama se deșteptă și ea, neliniștită, și întrebă:

— Cine-i, ce e?

— Nu știu. Baie, cineva la poartă.

Eu și cu tata ieșirăm în cerdac.

— Cine-i acolo? întrebă tata.

— Deschideți, oameni buni, eu sunt... un creștin al lui D-zeu. M-o apucat noaptea prin găurile astea. Caut o casă de om să măi până dimineață.

— Da de unde ești d-ta? mă întrebă tata.

— Di diparte țare, oameni

trebă mama; să-ți punem să mănânci ceva ca să te poți odihni cum trebuie.

— Bunătatea dumneavoastră, parcă v-o lești un sfânt din gură, roști el înveselindu-se.

Soră-mea cotrobăi prin dulap și îi puse de-ale mâncării dinainte. Începu să mănânce domol, plin de mulțumire. Mai cu seamă zeama de varză acră îi făcea plăcere strașnică.

— Tii, zise el, bună-i moarea asta de curechi. La dumneavoastră îl zice altfel: zeama de varză, nu-i așa?

— Da, zeamă de varză, răspunse mama plină de mulțumire, văzându-l cu ce poftă mănâncă.

— Aiasta da, este drept zeamă de varză românească!

— Toți prinseră a zâmbi.

— Ce coțun e aista? întrebă el după un răstimp.

— Măsură răspunse tata. Dumneata n-ai mai venit nici odată pe aici?

— Nu, că eu is tare di diparte. Tocma din județul Suceava din Moldova. Hei! grele timpuri am ajuns să trăim. Eu is militar, soldat cum s'ar zice. Am luptat, cu righimentu în războiu aista; dar m-o luat neamțul prizonier, și m'o vârat în lagăr la Slatina. Acolo am dus-o tare rău, doamne, doamne! Ni dădea câte a feluță di mămăligă pe zi și la amiazi și seara o strachină de apă fiartă cu câteva fire de faină de păpușolu în ea. Ni se lungeau urechile de foame. Ce te ții d-ta d-le, rumân în toată firea, cu zeamă lungă. Ziua ni scoiea la muncă, căram piatră și șușă. Seara ne înturnam iar la lagăr.

— Da cum era lagărul acela? întrebă frate-meu.

— Cum să fie! Niște case dă-răpă-ate, într'o ogradă mare, împrejmuită cu două rânduri de zaplaz de sârmă, de așaia cu țepi. Ne păzeau strașnic santinele nemțâști, ca să nu fugim. Fugiseră mulți dintre noi, la început, când nu păzeau ei așa dicchiet; da pe urmă se schimbă socotăla. Eram vre-o două sute di flăcăi de prin toate righimenturile, cum se nimerise. Să-i fi văzut dv. oameni buni vi se rupea inima de milă. Părțiți de soare, istoviți de muncă, li curgeau sdrențele. Și slabi, slabi, ca niște arătări. Du și eu parcă-s mai breez. Câte n-am pățit și eu. Nu mi-ajunge o săptămână să știu să vă povestesc.

Mă ucidea dorul de casă. Că vedeți, eu is om însurat, am și doi copii, micuți... nu mai atâta. Noaptea nu dormeam.

Stăteam până târziu, după cântatul dintăi al cocoșilor, și făceam planuri ca să fug. Și într'o noapte am fugit. Iaca cum:

Era un întuneric îndrăciț, tot ca aista de amu, și ploua, ploua cu gălăta, de jurai că se spărsese ceru. Amu 'i amu Marine, îm

Plânsul

*Amar e plânsul pentru cel ce plânge,
Și dulce-i cântul celui care cântă,
Căci și unu și altu sufletu-ți frământă,
De-atâta sbucium ce în piept se strânge,*

*Dar după plâns ce liniște pătrunde...
Ce pace după lacrimi coboară
Pe suflet... — și ce dulce 'i împresoară
Lumina, — ce 'n privire i se-ascunde.*

*Dar dacă plânsu aduce-atâta pace
Ca ploaia cea târzie când se varsă.
Pe holda cu-e insetată zuce —*

*Sub raza soarelui
Apoi cântarea care veghează
Doar jule lasă 'n inimă...*

Toma dela Călai-te

la o mie. Mă sileam să-mi obolesc mintea, să nu mă mai gândesc într'altă parte. Dar mă pomeneam cu gândul iarăși, cine știe la ce întâmplare nevisată. Abea într'un târziu, să fi fost aproape de miezul nopții, simți cum mă fură o moleșală plăcută și cum mă vrăjește aromeala unei aripi de vis. Mă bucuram că somnul mă cuprinde așa, pe nesimțite după o zi de trudă. În casă toți adormiseră. Auzeam suspinul domol, prin somn, al mamei din odăea de alături.

De odată tresării.

Mi se păru că aud bocăntitură în poartă. Mă ridicai în coate și ascultai. Așteptam să aud vre-un glas, chemând pe cineva dintre noi. N'auzii nimic. Deșteptai pe tata:

— Tata, tata!

— Ha, ce este?

— Școală-te, baie cineva la poartă.

buni; facă, m-o udat ploaia până la piele.

— Aprindeți lampa în casă, ne zise tata și porni să-i deschidă.

Odaia se luminează din nou. Străinul intră în casă urmat de tata.

— Sara bună la dumneavoastră ne zise el, scotându-și căciula de pe cari se prelingeau picuri mari de apă.

— Poftim șezi, îl îndemnă mama, dându-i un scăunel. Îi fi ostenit.

— Ba că tare-s trudit, grăi emul și se așeză pe scăunel.

Îl privirăm o clipă, în tăcere. Era un om de statură potrivită, să fi avut vreo douăzeci și șapte, douăzeci și opt de ani, cu fața aspră, nerasă, cu ochii mari și viol. Purta un suman vechiu, numai petice și o pereche de pantaloni negrii, cu o dungă lăță, cafenie, pe de margine. Înțelesei pe dată de unde venea și ce era. Ți-o fi foame dumneata, îl în-

zisel eu. Mă strecurai binisor printre băieții noștri ca să nu-l deștept și ajunsel la zaplazul întâiu de sârmă. Avoam un clește cu mine, pe care îl țineam ascuns de multă vreme. Am tăiat sârma într'un loc, lângă un par, am dat-o în lături și am trecut dincolo.

Amu ajunseseam lângă zaplazul al doilea. Stătui o leacă să-mi dau sama unde-i santinela. Să nu mă pomenească deodată plocon în brațele ei.

Santinela imbla incoace și încolo. O auzeam mormăind, poate blestema plocea așaia, potopu lui Dumnezeu nu alta. Treou pău fața mea. De văzut nu mă vedeai, cu toate că era la un pas de mine. Când se mai depărtă vre-o cîtiva pași, țao... tăiai sârma, o dădui în lături și pașii repede prin gaura largă ce se făcuse dincolo. Santinela se întorcea. Se opri în loc. Hăit... m-o bagat de samă, gândii eu. Mă lăsei binisor la pământ, deoparte, într'o băltoacă, și așteptai. Neamtu porni iarăși de colo până colo. Nu m-o zărit, imi zisel plin de bucurie și o porri pe nesimțite, deabușile, o bucată bună.

Apoi mă sculai și o rupsei la fugă.

Ce să vă mai spun! De atunci incoace am colindat multe sate, cu teamă, ca un tâlhar pe care-l caută jandarii. Am stat ascuns și prin păduri, la munte. Măncam frunze de fag și beam apă rece de la isvor. Mai găsisem vre-o câțiva tovarăși, fugiti din lagăr, ca și mine, cari rătăceau prin păduri, umblam pe la stâni, tocmai, hăt! la Furul mare, urmăriți de patrulele dușmanului. Da n-am stat multă vreme împreună, că eu m'am îmbolnăvit de friguri. Am zăcut trei săptămâni încheiate. Vaide capul meu! Rămăseseră numai ciolanele de mine și mă pregăteam să plec de pe lumea aiasta. Numai dorul de nevastă și de copii m-o ținut pe picioare.

Cum m-am mai îndrăveit m-am lăsat într'un sat și am intrat argat la un uncheaș. Când m-o întrebat de unde is, le-am spus că sunt „răfugit”.

Am trăit eu așa, cam vre-o lună, mai ca lumea; da pace tot nu aveam. Gândul meu era să viu incoace în Moldova, la ai mei... Și într'o noapte am plecat fără să li spun nimic și am venit până în colțuna așaia de pe muchea de colo.

Am nimerit la o oasă de rumări? M-o cinstit oamenii cu rachiu, din berechet. Ba, să spun drept, prea mă întrecusem cu băutura că eram tehu de cap, vedeam ea prin sită, și mi se mulăseră și picioarele. Dau să mă lungesc nițeluș pe o lăcioară, ca oamenii: — nu, aiasta nu se poate, că imblă patrulele dușmanului noaptea prin sat și pătin, beleana; du-te cu Dumnezeu, unco te-or îndrepta ochii.

Și am plecat atunci. Când leșii afară, în ogradă, zăril lumină acor la dv. și mă îndreptai incoace. Ce-am pătit și pân'am nimerit aici. Noapte, noapte, întuneric ca în fundul pământului, de nu vedeam nici la o palmă înainte, nu cunoșteam locurile. Apoi mă mai împinsese păcatul de mă deocheasem de tot cu băutura, de par'că imi erau ochii cârpiți. Am mers eu așa, o bucată, orbăcând și numa de la un loc văzui că încep să dau devale.

Noroc că sfulgera des, că altfel imi rupeam gâtul.

Cu chiu cu vai, ajunsel în vale, la pârâul care se umflase de ploale.

Il trecui eu cum il trecui și amu început să urc incoace.

Blistămat deal și aiasta!

Când s'ajung deasupra, să scap de trudă și necaz, numai' odată m'apucă ca o ameteală, mi se mulară picioarele și... hărr!... deaberbeleacu până de vale, în pârâu!

Cum leșii din apă, learcă până la piele, m-apucă o ciudă și o muștrare. Dracu mă pusese să beau! Cap prost! Începui să-mi dau cu pumnii în cap. Na, mai, bei, mai bei!

O porri iar la deal; când să a jung sus, iar mi se mulară picioarele, și iar, hărr! deaberbeleacu

de vale în pârâu! Tu, drăcele! Așa ceva nu pătiseam de când sunt. Mi se abătuse tot necazul pe capul aiasta prost al meu. Și iar începui să dau cu pumnii: Na, mai bei! Satură-te de rachiu!

Noi începurăm să rădem cu toți. Rădeau și tata și mama și copiii cei mici și soră-mea Maria.

El se opri o clipă din povestit și oftă adânc.

— El, cum ai ajuns de asupra pe urmă? îl întrebă răsând tata.

— Pe urmă, am stat așa, preț de vre-o jumătate de ceas de m-am mai hodinat și m-am desmeticit de fumul din cap. Ce credeți dv.! Rachiu îl lucră dracului, zise el. Da, deabinelea tot nu m-am desmeticit, că eram gata s-o pornesc iar de vale, când ajunsel în muche.

Tăcu și-și lăsă capul în jos, obosit.

— Așterne-i să se culce, Mario, zise tata soră-mei, că trebuie să fie rupt de osteneală bietul creștin. Și voi, copii, haideți la culcare, că acu încep să cânte cocșii de ziua.

A doua zi, când m-am deșteptat nu l-am mai găsit la noi. Plecase de cu noapte, sârmanul, mânat de dorul celor de acasă.

Victor Dimitriu

FLOAREA ALBAȘTRA

(Poem simbolic dramatic în 5 tablouri)

DE
MARELE DUCĂ CONST. CONSTANTINOVICI-ROMANOFF
(Fost Președintele Academiei de arte și științe din Petersburg)

Traducere în românește de
VASILE DEM. BRADUL

Membre al „Societății Astronomice de France”
Student, Suceava-Bucovina

TABLOUL IV

Noapte instelată printre care
troncăză regina Lună

Lydia, Tom.

(Lydia venind din fundul par-cului, în tăcere și abătută, se așează pe banca-i obișnuită, din fața monumentului).

LYDIA. (Tristă, cu voce slabă:) Doamne! fă-mă că să înțeleg odată pe deplin, care să fie oare cauza că mult jubitul meu Mică, pare că numai dă semne de viață?... Unde să fie, căci l'am căutat pretutindeni timp de două-sute de zile!... Dar toată străduința mi-a fost în zadar!... (pauză mică). Un singur lucru am aflat numai; anume că lucrează la un tablou mare... atâta tot... Vai, fluture, ce desrădăduită sunt! Și cerul albastru, care părăsise stăt de aproape de pământ,

de un timp incoace mi se pare prea departe ca să-mi poată trimite — măcar el singur — vre-o nădejde!... (p. m.)

Razele piezișe ale soarelui parcă mângăie frunzișurile bolnave, firișoarele de iarbă plâpânde, cari înșelate din când în când — de câteva zile senine — se deșteptaseră la viață... Ah! și cu această impresie înșelătoare a făcut să mi se deștepte în suflet o dorință zadarnică!... (p. m.) Și toate impresiunile acestea cari se duc mereu, și în care intră și bătaile inimii mele și clipirile genelor și respirația imi pare că sunt chiar pașii vieții inconștiente care rătăcește neconștient prin lume!... (Se ridică abătută, plimbându-se): Ah! Doamne! Doamne! Trimită-mi pe acela ce cred că intrupează viața mea! Pentru ce mă lași să mă chinuesc atâta?!... Timp de două sute de

zile de când nu l-am mai revăgut fața, — în flecare zi când mă scol și mă culc.

Chipul lui mi se așipește par'că de obraji, de suflet... și astfel stau nemiscată, (oprindu-se) visătoare, cu gândul dus numai la dânsul — la cel ce nu-l mai pot revedea cu ochii realității... Câte odată îl visam cu ochii deschiși, că se apropie de mine — ca o umbră — și-mi șoptea cuvinte cari cântau în mine ca o muzică divină... (Plimbându-se:) Dar unde ești?... Pentru ce te-ai dus și m'ai lăsat pradă gândurilor și desna-dejdel?... Cine te-a împiedicat ca să nu ne mai revedem?... Vai!... Ce cumplic mă doare acest lucru nesocotit, poate, al tău!... Simțesc că par'că am o rană adâncă în inimă, și mai presimțesc că nu voiu mai trăi încă mult timp...

(Oprindu-se iarăși o clipă pe loc; privind în zare): Mică!... Mică!... (ascultând) Vai, cum m'am înșelat!... De ce nu-mi mai vii, Mică?!... Dar vai, iarăși niciun răspuns de nicăieri!... Degeaba mă pun întrebarea stelelor și lunii, fugarelor raze de soare, păsărelelor cari trec în jocuri nebunatică și vântului care mângăie florile... Degeaba!... (Reverind și așezându-se din nou pe bancă): Acest strigăt de durere mi se îngână neconștient în suflet ca o vijelie... De acum neînșteaa a pus stăpânire pe zburdalnică de mine — ce-am fost ajtădată... (p. m.) O! numai banca aceasta — marta mută a jubirei noastre — știe că din ziua din care lipsești tu, Mică, n'a fost dimineață în care să nu mă audă șoptindu-ți numele — și nu s'a știns nici o lumână de zi, fără să nu te chem... Roua din ochii fiecărei flori din întreg parcul — mi-a oglindit fața indurerată... De acolo, de unde ești, n'ai auzit nici odată glasul meu, pe care ored că ți l'o fi adus cândva aripa vântului?... Nu ai observat nici odată în picăturile de ploaie cari vor fi isbit cândva în fereastra ta, — acolo, departe, unde nu știu eu, ceva din lacrimile mele?... (p. m.) Dar cu toate acestea imi păstrez nădejdea întreagă; oare nu ne-am jurat că ne vom iubi întotdeauna?... (Intorcând capul înspre arborele din dosul băncii; privește mâna dreaptă): Arborele acesta pe a cărui scoarță sunt gravate numele noastre, e jurământul... (Re trage capul:) M'ăși duce să mă odihnesc, dar sunt sigură că nu voiu putea să dorm nici în asta-soară... (p. m.) (ducând o mână pe ochi și retrăgându-se): Și abia mi se bănuște în mîrte de ce am plâns... Mă întreb dacă eu însumi știu... Presimțesc că mi se va întâmpla ceva în noaptea asta nesfârșit de lungă și neîncăput de tristă... (Se ridică): Totuși să plec...

(Își face apariția grădinarul

Tom, care se îndreaptă către Lydia).

TOM. (Mirat; cu respect): Ia-răși singură, domniță?... (Aparte): În fiecare seară o observ că stă singură... Închide vre-un secret în ea... Asta e părerea mea...

LYDIA. (Puțin incurcată): Pre-cum vezi, bătrâne Tom... Nu știu ce am; dar și în această seară îmi era urât singură... Par'că te așteptam...

TOM. (Mirat): Pe mine?... Nu se poate. (Schimbă vorba): Dar d-nul conte a mai fost astăseară pe aici?...

LYDIA. (Cu un ton degajat). Abia acum curând s'a dus ca să se odihnească. (Așezându-se din nou pe bancă): Era cam obosit...

TOM. (Neclintit): Și eu nu știu ce am, sunt cam neliniștit în această seară... la dreptul vorbind, ca aproape în toate seriile... (p. m. inspectând florile): Nimic nu este mai înspăimântător pentru un om bătrân și singuratic ca în tuneful nopții... și mai ales ca singurătatea nopții.

LYDIA. Ai dreptate, credinciosul meu Tom... Noaptea se plâng cele mai multe lacrimi, desigur unde în liniștea care ne înconjoară, frământările sufletului iau proporții uriașe, tocmai din pricina acestei liniști, peste hotarele cărora trece — ea și peste ființa noastră întregă — ne-stăpânitul flux al durerilor și la-crimilor...

TOM. (Afirmând): Am observat și eu această stare sufletească... (p. m.; se apropie mai mult de Lydia.) Oare de ce uneori somnul — care se spune că e binefăcător — nu vrea să vină?... Nu știu care să fie cauza că nu pot dormi...

LYDIA. (Sculându-se de pe bancă și se apropie de Tom, puștându-i o mână pe umărul drept): Ești muncit de prea multe gânduri, bătrâne... Suferi de aceeași boală ca și mine: „insomnia“... De mult suferi de ea?... (Retrage mâna).

TOM. (Nehotărât): Da... și nu... După ce n'am dormit câteva săptămâni sau luni... gândul, ia-tă că vine în vremea când somnul... tot lăsa-l pe drept... către...

LYDIA. (În...):... către monumentul... după părerea... insomnia — acest monstru — este totuși cel mai bun prieten al nostru.

TOM. (Nelămurit): Așa e, domniță... Nu știu, altfel... (Își caută apoi de lucru pe lângă un caș mare; aparte): Ce vânt a mai fost și astăzi! Bietul oais știu că a fost scuturaț nițel...

LYDIA. (Ingenunchiată): Doamne! Nu știu ce am... Sunt obosită și totuși n'am curajul ca să mă duc să mă odihnesc...

TOM. (Se apleacă și ridică ceva mic și alb de jos, apoi cu băgare de seamă o așează pe o cra-

că a calului; aparte); Probabil că vântul strâncic de astăseară o fi dat batista tânărului jos... Și doar e mult de când a lăsat-o aici... Oare de ce n'a venit ca s'o ia?! Mai la urmă nu e nimic... dar de... știu eu!... (Uitându-se către Lydia, care sta mută în genunchi lângă monument; continuă aparte): Oare domnița o fi văzut-o?! Nu cred! Căci a stat bine ascunsă în mica scorbură, până acum... Chiar dacă ar fi zărit-o, nu ș-ar fi închipuit nimic, căci n'ar fi cunoscut-o... Dar... nu știu!... (Curmându-și vorba): În fiecare seară așa se roagă, târziu... noaptea... Știu eu! (Se îndreaptă încet către Lydia, care se pregătea să se ridice de jos).

LYDIA. (Ridicându-se): Sunt obosită, bătrâne Tom... (Se îndreaptă, instinctiv, către cal): TOM: Vă cred, domniță, dacă... (Lydia se oprește în dreptul calului; cu batista, pe care îl privește o clipă apoi întorcându-se către Tom:)

LYDIA. (Arătând batista): Ce este petecul acela alb, Tom?!

TOM. (Uitându-se în direcția arătată): O simplă... (se intrerupe; aparte): Dar oare de ce n'am pus-o la locul ei, unde a stat atâta timp?... A văzut-o! Oare a recunoscut-o?... Știu eu ce să-i spun?!

LYDIA. (Intrerupându-l; curioasă); Ai spus: „o simplă“... Nu cumva o fi vreo batistă?!

TOM. (Pe neașteptate; surprins): Da; o batistă...

LYDIA. (Ridicându-se): Sunt

LYDIA. (Cercetând): A cui? De unde?

TOM. ((Zăpăcit): Nu știu a cui... dar a pierdut-o tânăr care a venit pe aici...

LYDIA. (Curioasă): De mult? TOM. (Mai venindu-și în fire): Da... E mult de atunci...

LYDIA. (Bănuitoare): Și pentru ce ai oprit-o pe aici și nu iai dat-o imediat?

TOM. (Apărăndu-se): N'am observat nimic la început... Abia după plecarea lui vijeliosă... Când era prea târziu...

LYDIA. (Cu presimțire): Cum asta?... Cine mai erau aici? La cine a venit?... Cum plecarea lui vijeliosă?... Și că era apoi prea târziu?... Ce se ascunde sub aceste cuvinte?... (Nerăbdătoare; ia batista de pe craca arborelui. Dă s'o privească, dar se oprește): Lămurește-mă Tom...

TOM. (Apropiindu-se de Lydia încet cu vocea înecată; liniștită): Exact nu prea știu, dar voi spune cele observate numai... Într-o zi — e mult de atunci — a venit aici un tânăr, care s'a întretinut câteva minute cu contele... Mai mult mi-a fost atras atenția faptul că la despărțire erau amândoi extrem de abătuți... nu știu pentru ce... (p. m.) Apoi tânărul fugi vijelios, iar contele cade zdrobit pe bancă... Și... abia în urmă... am observat această batistă pierdută... Despre ea am atras atenția d-lui Conte, care mi-a ordonat ca s'o bag în scorbura calului, unde stătuse de atunci până în astăseară când vântul, nu știu cum, a dat-o jos. Am ridicat-o mai adineaora, cu gândul ca s'o pun la loc, dar nu mi închipuiesc cum de n'am pus-o...

LYDIA. (Intrerupându-l bănuitoare și cu nerăbdare): Și ce înfățișare avea acel tânăr?...

TOM. Înalt, brun, cu părul...

LYDIA. (Privind batista în zărea lunii; aparte; zdrobită): Era Mijcă... Da el... E a lui. Am presimțirea că o fi venit atunci la tata ca să-mi ceară mâna...

(Tom vrea să ca să mai zică ceva).

LYDIA. (Neliniștită, nu mai dorește să audă nimic; oprindu-l): Ajunge... destul... Mai examinând odată cu atenție batista: Ah! Doamne!... (aparte): Îmi închipuiam eu că trebuie să aibe... E a lui... Iată monograma... (Clătinaindu-se; ea amețită)

TOM. (Făcând un pas spre ea; zăpăcit): Ce aveți, domniță?...

LYDIA. (In sughițuri): ...Ni-mic... (Aparte; amețită): A fost refuzat... Bănuiesc... De aceea n'a mai venit... A plecat... Așa... Vai, papă, ce-ai făcut?!... (Cade leșinată în brațele lui Tom).

TOM. (Cu evlavie; în spre bisericuță): Doamne, Doamne!... (Se așează în genunchi, cu Lydia pe brațe): Izbăvește-ne, Doamne, de cel rău! Amin!... — CORTINA

Urmează tabloul V.

DUPĂ LUPTĂ...

... Și 'n asfințitul zilei, când soarele apunea
Scaldându-se în balta de sânge înehelat,
Pe câmpul bătăliei, într'un prelung oftat,
Când lupta încetase, un luptător murea.

In jurul lui cadavre hidoase, guri căscau
Și ochi cripați de groază priveau un punct pe cer.
Nici bubuit de tunuri... nici sgomote de fier...
Din stârvuri putrezite miasme exalau.

Din slăvile albastre, pe hoiturile reci,
Flămâzii corbi, sinistrii, în cete coborau,
Frumoșii ochi de alt' dată acum îi ciuguleau
Și buzele cărnoase, hrăneau pe douăzeci.

Departă... cine știe în ce borlei tăcut,
O mamă plângând fiul, se roagă pentru el
Să se întoarcă teajăr acasă, din măcel;
Și-acoperă icoana „Prea-Sfintei“ c'un sărut

Și cine știe iară sub ce tei înflorit,
Adușă de aminur a ramosului ei vis,
O fată 'și plânge dragul, ce-i dus și nu i-a scris
De-atât amar de vreme, de când s-au despărțit.

Ar vrea să fie aproape, să-i spună că-i e drag
Și un sărut herbinte să lase pe-ochii lui;
Și de-o putea cu lacrimi, vâpaia dorului
S'o stingă, când ca mure îl va primi în prag.

Și buzele-i cărnoase, în spasm de voluntate
Să muște, pân' ce sânge din ele va țâșni;
Să-și dăsvetească sânii și alba nuditate,
Să 'ncânte pe logodnic ce mut o va privi.

Dar ochii dragi, în care ades s'a oglindit
În nopțile cu lună și 'n nopți ploioase, reci,
Flămâzii corbi acuma de tot i-au ciugulit
Și buzele cărnoase, hrănit-au douăzeci...

Aristide Ioanid.

RACHIUL

de Petrescu Pierre

E Duminică după prânz.
La cărciuma din sat e mare tevatură. Aproape tot satul e strâns la câte-o țuiculiță, și vorbesc de-ale nevoi. Cel mai gureș e Iancu lu Wădoiu, care tot mereu răspunde în dreapta și 'n stânga, îi toacă gura 'n fier. Moș Nicolae stă deoparte, și numai din când în când zice câte una dele merge la toți la inimă.
— „Și ce zici tu, măi Gheorghe, întreabă Vlad al Ioanii, că îți dă ție grăul de sămânță, Mihai, cu treisprece franci băniciorul?”

— „De mă, el așa zicea, dar, del' s'o întoarce omu, că cică i-a dat notaru paisprece.”

In acest moment se schimbă vorba. Radu e prepus de Stancu Dinii că i-ar fi furat 2 uluci dela gard.

— „Cum, mă Stancule, crezi tu că eu?”

— „Lasă, măi Radule, că n'a avut cine altu, decât tu.”

— „Mă, mă Stancule, spune tu, mă!.. nu sântem noi vecini de-atâția ani de zile?... mă... ne-am furat noi v'odată?... De, măi fine Riciane, nepoate Predol, că barim d-ta știi. Nu e așa, mă nene Gheorghe?... Cărciumarul... nu mă cunoaște-ți de-atâta vreme? Mă, Ioane, că barim cu tine am copilărit... Mă știi tu că am furat eu v'odată?”

— „De, mă Radule, lasă... sare Moș Nicolae cu gura, nu mai ții minte mă... acum v'oi... 30 de ani, când te prinsei în porumbi? Nu mai ții minte bătaia, hai? Ai uitat-o. Și-apoi, de... erai măricel...”

Toți izbucnesc în râs.

— „Dar ia să lăsăm vorba asta, adaugă moș Nicolae; ia mai pune o tărăbușcă!.. Zi, Sardale, zi taică!”

Și Sardale lăutarul cântă... cântă de te pătrunde la inimă. E cel mai bun lăutar din Ciuturoaia... Când ții-o cânta el de-o:

„Ileană bălăioară

Cu coșița galbionară

Lăsată pe fățioară,”

ții moaie inima, și de piatră să fie.

— „Hei! Ghiță, uite pe Ghiță!”

— „Bine v'am găsit, fraților!”

— „Bine-ai venit, Ghiță. Da de unde vii mă?”

— „Iaca fusei la târg de vându-i boii. Mă, și fmi pare rău de ei... Când mă gândesc, mă seacă la inimă!”

— „Ia lasă, mă Ghiță, că cu hantii ăștia țai lua și tu alții mai potriviți. Del' ce era să faci? Trebuia... O! ho! uite și pe Stan-

ciul Noroc verel de unde vii?”

— „Viu de-acasă, răspunde Stanciu morocănos; și cu ochii fulgeră punga deschisă a lui Ghiță, care tocmai poruncise:

— „Ia pune, mă, o juma de kil de țuică de-ai-a bună, cu pai-

și amândoi o teornă pe gât cu iuteală. Nu după mult timp, s'aude glasul lui Ghiță:

— „Ia mai ado o jumate mai!”

— „Ei, întreabă Stanciu, cu cât vânduși boii, Ghiță?”

— „Obzeci de poli.”

— „Hm! bunicele parale! Și ce-ai de gând să faci cu ele mă? Dregi casa, ce faci?”

— „Eh! oi dregi și casa... Da ce 'ntrebi așa par'că o să-ți dau ție socoteală de eil’”

— „Ce socoteală, bă, ce soco-

teală? Te 'ntreabă și eu, și... ce te supărași?”

— „Păi cum să nu mă supăr, bă, cum să nu mă supăr? După ce că-ți dau de băutură, te mai apuci să mai mă și descoși.”

— „Taci mă, răcnește Stanciu, nu mă chemași tot tu? Ce tot fmi scoți ochii acum? Sardale se oprește din cântat, și toți se 'ntorc spre cei impetricinați. Geaba vrea el, moș Nicolae să-i o-

prească, că e luat cu vorba 'n doi peri de amândoi. Și ceartă 'n sus, ceartă 'n jos, ajunseră la strigături:

„Cărciumarul le aduce țuica, le-o toarnă în ciocănele, dau noroc,

— „Ho! uite și pe Stan-

ciul Noroc verel de unde vii?”

— „Viu de-acasă, răspunde Stanciu morocănos; și cu ochii fulgeră punga deschisă a lui Ghiță, care tocmai poruncise:

— „Ia pune, mă, o juma de kil de țuică de-ai-a bună, cu pai-

și amândoi o teornă pe gât cu iuteală. Nu după mult timp, s'aude glasul lui Ghiță:

— „Ia mai ado o jumate mai!”

— „Ei, întreabă Stanciu, cu cât vânduși boii, Ghiță?”

— „Obzeci de poli.”

— „Hm! bunicele parale! Și ce-ai de gând să faci cu ele mă? Dregi casa, ce faci?”

— „Eh! oi dregi și casa... Da ce 'ntrebi așa par'că o să-ți dau ție socoteală de eil’”

— „Ce socoteală, bă, ce soco-

teală? Te 'ntreabă și eu, și... ce te supărași?”

— „Păi cum să nu mă supăr, bă, cum să nu mă supăr? După ce că-ți dau de băutură, te mai apuci să mai mă și descoși.”

— „Taci mă, răcnește Stanciu, nu mă chemași tot tu? Ce tot fmi scoți ochii acum? Sardale se oprește din cântat, și toți se 'ntorc spre cei impetricinați. Geaba vrea el, moș Nicolae să-i o-

prească, că e luat cu vorba 'n doi peri de amândoi. Și ceartă 'n sus, ceartă 'n jos, ajunseră la strigături:

„Cărciumarul le aduce țuica, le-o toarnă în ciocănele, dau noroc,

— „Ho! uite și pe Stan-

ciul Noroc verel de unde vii?”

— „Viu de-acasă, răspunde Stanciu morocănos; și cu ochii fulgeră punga deschisă a lui Ghiță, care tocmai poruncise:

— „Ia pune, mă, o juma de kil de țuică de-ai-a bună, cu pai-

și amândoi o teornă pe gât cu iuteală. Nu după mult timp, s'aude glasul lui Ghiță:

— „Ia mai ado o jumate mai!”

— „Ei, întreabă Stanciu, cu cât vânduși boii, Ghiță?”

— „Obzeci de poli.”

— „Hm! bunicele parale! Și ce-ai de gând să faci cu ele mă? Dregi casa, ce faci?”

— „Eh! oi dregi și casa... Da ce 'ntrebi așa par'că o să-ți dau ție socoteală de eil’”

— „Ce socoteală, bă, ce soco-

teală? Te 'ntreabă și eu, și... ce te supărași?”

— „Păi cum să nu mă supăr, bă, cum să nu mă supăr? După ce că-ți dau de băutură, te mai apuci să mai mă și descoși.”

— „Taci mă, răcnește Stanciu, nu mă chemași tot tu? Ce tot fmi scoți ochii acum? Sardale se oprește din cântat, și toți se 'ntorc spre cei impetricinați. Geaba vrea el, moș Nicolae să-i o-

prească, că e luat cu vorba 'n doi peri de amândoi. Și ceartă 'n sus, ceartă 'n jos, ajunseră la strigături:

„Cărciumarul le aduce țuica, le-o toarnă în ciocănele, dau noroc,

MI-E DOR...

de VICTOR A. BACALOGLU

Mi-e dor de pajiste verde, de câmpul presărat de flori și născut ca din basme, de scâlpirea diamanților răsărîte din rouă și scaldate în raza de soare.

Mi-e dor de brazii falnicii, vecințe verzi, simbolul statorniciei tinereții, de umbra lor tajnică și răcoroasă, de balsamul rășinei ce dă viață, chiar ofițuluiși gata pe peire.

Mi-e dor de crângul scaldat de lumină sau ascuns de privirile muritorilor, de melodia trilarilor de privilegiori de susurul isvoarelor ce îngână același cântec.

Mi-e dor de largul nesfârșit al mării, apă ce schimbă culoarea în fiece clipă, de valurile ce tremură încet ca sânul de fecioară, or agitat ca conștiința făcătorului de rele. Mi-e dor de barca cu pânză mânăta de vânt, cum mână norocul său năpasta, pe murtorul de azi pe mâine.

Mi-e dor de vraja tinereței, ce începe să se stingă, vraja ce înlăntuște brațele în jurul gâtului de zână, buzele în sărutarea nesfârșit de dulce, a iubirii la douăzeci de ani.

sprece. Și fi 'n 'că veni Stanciu, să beau cu e'.

Stanciu ăsta e un om cam nu știu cum. Nu te lipești de el de loc. Și are niște ochi, auliu! te bagă 'n speriet. Și mai are un cusur, mai rău ca toate: e certăret, nevoe mare. Unde-o vedea sfadă, acolo se vără, și nu se lasă până când nu-i face pe cei cari se ceartă, să se 'n caere. Niçi unul nu se prea amestecă cu el, fiindcă toți îi știu nărvul. Numai cu Ghiță e mai bine, că Ghiță e om bun, săracu. Cărciumarul le aduce țuica, le-o toarnă în ciocănele, dau noroc,

Unde sunteți visuri de odinioară, ochi cu priviri pătimase ce vorbeau atât, strângeri de mână pline de înțeles, sbucium de griji plăcute, a dragostelor abia înăseute?

Mi-e dor de acele timpuri ce nu se mai întorc... de geaba ochii cată, mâinele se întind și pieptul se sbato, rămâne vis ce a fost și dulce amintire!

Dar dorul acesta ce ne poartă înainte, îl vom simți iar îl vom trăi... în copiii noștri, cari prin misterul firei, vor dori și ei aceleași cântece și flori, vor fi robii acelorași simțiri, acelorași fiori de iubire.

Și mai mi-e dor de-o țară mică, mai mică chiar de cum am avut-o, unde să se nască ființe mai blânde, cu inimii mai iubitoare, cu inaj multă milă și mai mult suflet.

Și-atunci, mă întreb, dacă avem nevoe de o Românie mare, cu patimi la fel, sau mai bine una mică cu daruri minunate și suflet cinstit!

Dar timpul trece și strigătul inimii mele, rămâne același: Mi-e dor... mi-e dor.

— „Ho! uite și pe Stan-

ciul Noroc verel de unde vii?”

— „Viu de-acasă, răspunde Stanciu morocănos; și cu ochii fulgeră punga deschisă a lui Ghiță, care tocmai poruncise:

— „Ia pune, mă, o juma de kil de țuică de-ai-a bună, cu pai-

și amândoi o teornă pe gât cu iuteală. Nu după mult timp, s'aude glasul lui Ghiță:

— „Ia mai ado o jumate mai!”

— „Ei, întreabă Stanciu, cu cât vânduși boii, Ghiță?”

— „Obzeci de poli.”

— „Hm! bunicele parale! Și ce-ai de gând să faci cu ele mă? Dregi casa, ce faci?”

— „Eh! oi dregi și casa... Da ce 'ntrebi așa par'că o să-ți dau ție socoteală de eil’”

— „Ce socoteală, bă, ce soco-

teală? Te 'ntreabă și eu, și... ce te supărași?”

— „Păi cum să nu mă supăr, bă, cum să nu mă supăr? După ce că-ți dau de băutură, te mai apuci să mai mă și descoși.”

— „Taci mă, răcnește Stanciu, nu mă chemași tot tu? Ce tot fmi scoți ochii acum? Sardale se oprește din cântat, și toți se 'ntorc spre cei impetricinați. Geaba vrea el, moș Nicolae să-i o-

prească, că e luat cu vorba 'n doi peri de amândoi. Și ceartă 'n sus, ceartă 'n jos, ajunseră la strigături:

„Cărciumarul le aduce țuica, le-o toarnă în ciocănele, dau noroc,

— „Ho! uite și pe Stan-

ciul Noroc verel de unde vii?”

— „Viu de-acasă, răspunde Stanciu morocănos; și cu ochii fulgeră punga deschisă a lui Ghiță, care tocmai poruncise:

— „Ia pune, mă, o juma de kil de țuică de-ai-a bună, cu pai-

și amândoi o teornă pe gât cu iuteală. Nu după mult timp, s'aude glasul lui Ghiță:

— „Ia mai ado o jumate mai!”

— „Ei, întreabă Stanciu, cu cât vânduși boii, Ghiță?”

— „Obzeci de poli.”

— „Hm! bunicele parale! Și ce-ai de gând să faci cu ele mă? Dregi casa, ce faci?”

— „Eh! oi dregi și casa... Da ce 'ntrebi așa par'că o să-ți dau ție socoteală de eil’”

— „Ce socoteală, bă, ce soco-

teală? Te 'ntreabă și eu, și... ce te supărași?”

— „Păi cum să nu mă supăr, bă, cum să nu mă supăr? După ce că-ți dau de băutură, te mai apuci să mai mă și descoși.”

— „Taci mă, răcnește Stanciu, nu mă chemași tot tu? Ce tot fmi scoți ochii acum? Sardale se oprește din cântat, și toți se 'ntorc spre cei impetricinați. Geaba vrea el, moș Nicolae să-i o-

prească, că e luat cu vorba 'n doi peri de amândoi. Și ceartă 'n sus, ceartă 'n jos, ajunseră la strigături:

„Cărciumarul le aduce țuica, le-o toarnă în ciocănele, dau noroc,

— „Ho! uite și pe Stan-

ciul Noroc verel de unde vii?”

— „Viu de-acasă, răspunde Stanciu morocănos; și cu ochii fulgeră punga deschisă a lui Ghiță, care tocmai poruncise:

— „Ia pune, mă, o juma de kil de țuică de-ai-a bună, cu pai-

și amândoi o teornă pe gât cu iuteală. Nu după mult timp, s'aude glasul lui Ghiță:

— „Ia mai ado o jumate mai!”

— „Ei, întreabă Stanciu, cu cât vânduși boii, Ghiță?”

— „Obzeci de poli.”

Surprins în țară străină

Declararea de războiu a României

— Nu ști, îmi zice el, că fotografia în afară de acelea făcute de fotograful din lagăr autoritate de Comandatură, n'ai voie să ai?

— E tata.

— Să fie și dracu! îmi răspunde sergentul.

— Unde-ți e bagajul?

Dau jos după o poliță un geamantan.

Scotocește.

— Ce-s cărțile astea?

— Aie mele.

— Dar fotografia dju ele?

— Sunt eu însu-mi, căci sunt autorul lor.

— Cărți străine, nu este permis să ai, îmi spune sergentul.

— Poate, dar am autorizație. Sunt stampilate de Comandatura din lagăr, îi răspund.

Răsfoiește una și se uită la mine.

— Ce spui în ele? mă întreabă sergentul.

— Despre viață, răspund.

— De viața de prizonier? reia repede sergentul.

— Este „Cartea vieții ideale“; a celei reale, o voi scri după război, la eliberare.

Se uită lung la mine. Un ris ironjic i se desprinsese pe față, mulțumit în suflet, că deocamdată mă aflui în mâinile lor.

— Dar aici în carnetul ăsta ce ai?

— Cugetări.

— În nemțeste?... și se uită mirat, răsfoind carnetul.

— Da în nemțeste, căci vreau să le public în Viena la „Universal-Edition“.

— Dar aici, ce ai?

— Niște amintiri.

Inghetasem. Amintirile erau jurnalele mele de față. Am scăpat însă cu ele.

— Plapoma aceasta vătuită este a tă-tale?

— Da.

Soldatii o jau, o trântesc jos și o calcă cu picioarele, examinând-o.

— Nu ai hărți, busolă prin ea? îmi zice unul din ei.

— Nu.

Celălalt soldat, se urcă în pat și caută paele din saltea.

— N'ai bani, foarfeci de tăiat sârmă, ciocan... p'ăici?

— N'am nimic.

Mai mă pipăie pe cămașe și pe tot corpul, să nu am ceva ascuns.

Se uită pe subpat.

— Nu ai cutii cu conserve închise?

— Nu.

Îmi cată prin gamele, prin alte cartoane și prin ghete.

— Nu ai cumva haine netăiate? mă întreabă sergentul.

— N'am decât ce-i pe mine.

Afară și înăuntru ger. Viscolea. Vântul bătea prin ușa deschisă unde stau 2 santinele păzind pe cei de-afară.

Ferestrele în alb de zăpadă, erau îmbrăcate cu sloiuri de ghiață.

Afară, erau frații români și tot așa 12.000 de internați, cu boccelele în spinare, așteptând să intre unul câte unul la percheziție.

(SFÂRSIT)

Nicolae Michail

PULVIS

*Infinitul, oh! infinitul,
Mă 'nșioară,
Și mă doare,
Pe când toamna din viaară,
Cântă marsuri funerare.*

*Oh! tăcerea lui adâncă,
Când se lasă prin unghere
Mă apasă ca o stâncă,
Și mă cere...*

*Infinitul, oh! infinitul,
Unul zic, alți 'l dezic,
Și sfotărea tutulora,
In fata-i un nimic...*

*Infinitul și tăcerea,
'l vesnic un mormânt deschis,
In care 'ngropăm durerea,
Și cu cel din urmă vis...*

Angello Navarello

Noemb. 1919.

ZIARUL
CALATORIILOR
ȘI AL
ȘTIINTELOR
POPULARE

VA REAPARE
ODATĂ
CU NOUL AN

se. De frică, abia mai îndrăzne să se uite îndărăt. Cu adevărat, o umbră se ținea mereu pe urma lui, aproape, tot mai aproape, acuma e lângă dânsul, fulgerile îl luminează, da, e un om în carne și 'n oase, nu e nici stafie, nici strigoi. Ghiță nici nu se mai uită înapoi, de frică.

Acum, omul ridică mâna, și la lumina unui fulger grozav, se vede silueta, profilul unui topor. Și tot la lumina acestui fulger, omul lasă mâna cu putere, și toporul cade cu o furie îngrozitoare peste ceafa lui Ghiță...

— „Săriți!...“ că m'a omorât!...“ mai putu să strige Ghiță, și se prăvăli la pământ. Dar un tunet grozav înecă acest strigăt de moarte. Omul se plecă spre dânsul, îl scotoci la brâu, îi luă punga cu bani, și se pierdu în besna pătrunsă doar de fulgere orbitoare, vibrândă de gâsul tunetului...

Rachiul... Rachiul!..

Petrescu Pierre

EPIGRAMA

Unul doctor

*Ca să-l lecuești în pripă,
Silință din greu ai pus;
El, ce nu dormea o clipă,
L'ai făcut să doarmă dus.*

Farmec de lună

D-rei DIDI

*Trandafirii din grădină doarme fermecați de lună,
Ce în noaptea încântătoare varsă raze aurii,
Iar zefirul îi sărută și parfumul le adună
Și îl poartă pe-ale sale aripioare, azurii.*

*Totul doare în natură numai dragostea mi veghează
Și-n suflet în spore... neclămit
Și în vise cu plăcere...
Resimțind că... tine este cel mai jertit.*

*Dar clipitele's fugare e trecut de miezul nopții
Când mă reîntorc spre casă o romanță fredonând...
Luna luminează calea-mi străbătând de-alungul bolții,
— Iar ecoul îmi repetă vocea mea din când în când.*

*Noapte bună și ușoară,, îngerii ți-o sta de pază,
Ferițiți și ei micuții de acest plăcut favor...
De pe fruntea-ți virginală o cunună scânteiază
Și gurița îți surâde ca vrăjită d'un fior,*

Costel Marinescu

mai adâncă.. Si ploaia se năstește cu mai multă mânie, răpând pe pământ. Numai zgomotul acesta intrerupea tăcerea de mormânt. Deodată.. un fulger lumină ca ziua împrejurul lui Ghiță, apoi urmă un tunet asurzitor. Ghiță tresări. Curând, fulgerile și tunetele se nătețiră, veneau unul după altul tremura pământul din temelii.. Grozavă noaptea.. Parcă... sfârșitul lumii..

Ghiță își strânse șuba la piept și dete drumul pasului tot legănându-se..

Văzând cimitirul adânc adormit, prin capui-turbure începură să se învârtescă strigoi, cari sug sângele din om, iele cari te frământă și te pocesc, și câte alte alea.. Și Ghiță gemu cu groază, înfiorat până 'n oase. Dar, ce fu asta? Nu i se păru la lumina fulgerului că vede o umbră la colțul cimitirului? Dar nu... i se păruse lui... era el beat, ametit.. Cine putea să fie în puterea nopții și pe-o așa vreme la cimitir? Ce căuta?... Și iar îl trecu un fior rece, ca un cuțit în inimă! Își mai strânse odată șuba, își mai pipăi punga și cu mare greutate își luă pașii. Acum ploaia cădea în torente, furioasă.. și fulgera, și bubuia de parcă se scufunda pământul.. Urgie Dumnezeiască!..

Dar la lumina fulgerilor cari luminau pământul ca ziua, o clipă, Ghiță văzu că nu se înșela-

